

KÖZMŰVELŐDÉS.

Az erdélyi római kath. irodalmi társulat heti közlönye.

Megjelenik minden szombaton. — A társulat minden rendű tagjai a lapot tagdíjaikért kapják. — Nemtagok részére előfizetési díj: egészévre 4 frt, félévre 2 frt, negyedévre 1 frt

Ugy a lap szellemi részét illető czikkek, mint az előfizetési pénzek a „Közmuvelődés” szerkesztőségének Gyulafehérvárra a várba küldendők.

Társadalmi eszmék hatása.

II.

Vissza tehát a kereszténység szelleméhez! A látható világ, melyet láthatlan, de érezhető, folyékony, ruganyos légkör övez körül, minden jelenetében bizonyos törvényszerűség eszméjének nyomomatát tünteti elő, mely törvényszerűség eszméje szerint alkotásait, alakulásait, változásait, életét folytatni és fenntartani kényszerítettik. E kényszerítő törvényszerűség a Teremtő azon ős eszméjére vezet, melylyel a semminek lételt adott, s e lét minden lényét nem, szám, mérték és súly szerint idomulni, mozogni, létét fenntartani kötelezte, s mely kötelezettségnek az érzéki természet lényei valóban eleget is tesznek teremtsők első pillanatától kezdve mai napig. Foly, fagy, olvad, odább siet a víz természeti kényszerűsége szerint, az ős törvényszerűségnek hódolva, mely ellen tenni nem áll hatalmában. Mozog, hullámzik, lebeg, kihül s átmelegszik a lég a hideg és meleg folytonos változásai között, engedve az ős törvényszerűség parancsszavának, — melynek ellenére nem tehet. — Éget, pusztít, elhamvaszt minden éghető anyagot a tűz, fölolvasztja izzó hevében a hó fokát ki nem bíró szilárd testeket — s e műveleteit az ős törvényszerűség kényszerítő hatása folytán végezi, melylyel dacolnia nem lehet. — Forog a föld kimért pályája körében szünet nélkül, miközben növények és állatok sokféle nemeit és fajait hordja hátán; azokat táplálja, életi, fenntartja, míg az ős törvényszerűség ható erejének kényszerűsége alatt kell maradnia.

S mindezek az ős törvényszerűség természeti kényszerűsége szerint történnek; mert mint értelem nélküli lények másként nem tehetnek, ha csak egy fensőbb erő ellenkező irányba nem tereli őket, mit csak a Teremtő vihet véghez. — Az ember, mint a föld egyetlen eszes, értelmes, okos és gondolkozó lénye bir ugyan szabályozó erővel az ésnélküli természet fölött s azt szellemi fölnye által akarata szerint mintegy fogva viheti saját céljainak előmozdítására, de csak az ős törvényszerűség eszméje és irányzata értelmében: mert ellenesetben vagy megrontja azokat, vagy önmagára nézve teszi veszélyessékké. Így ha megakadályozná a víz folyását, vagy a lég mozgását, mind-

kettőt megrontaná s magára nézve is ártalmassá tenné. Vagy ha a föld mélyéből kitörő tüzes lávafolyamnak akarná útját állani, bizonyosan életébe kerülne empedokleszi merénylete?... S mi történnék akkor, ha — miként némely tulmerészen gondolkozók agyszédítő elmélete kivihetőnek állítja — kimozdítatnék a föld sarkaiból, vagy óriási ágyuból kilőtt golyóval lelövetnék a hold, avagy más égitest mostani állásából s a világtesteket összetartó, vonzó és taszító erő egyensúlya megzavartatnék?!... De hol az emberi erő, mely azt megzavarai képes lehetne?!... Isten saját művét biztosította, midőn az ős törvényszerűség eszméjét abba lehelte, melynek kényszerűsége alól az embert sem vette ki, noha ez elakarja hitetni magával, hogy előtte már semmi sincs lehetetlen, s az elmulhatlan örök anyagot prometheusi merészséggel meglelkesíteni, a légköri villanyt, a napsugarait, gőzt, gondolatot, hangot, tüzet, vizet szabad akarata szerint vezetni s azoknak törvényt alkotni képes.

Nem lehet eltagadni, hogy az emberi ész és szorgalom nagy mértékben valósította a szt. irás eme szavait: „Növekedjétek és sokasodjatok és töltsétek be a földet, és hajtsátok azt birodalmotok alá, és uralkodjatok a tenger halain és az égi madarakon és minden állatokon, melyek mozognak a földön;“ (Móz. I. r. 28. v.) de azt is be kell ismernie minden józanggondolkodónak, hogy az ember legbámulatosabbnak tetsző vívmányai mellett sem lehet az anyag teremtője, valamint nem volt az anyag az ő teremtője, noha azt Isten gyanánt imádták!...? Mert volt idő, mikor az ember leborult és áldozott az anyagisten előtt s ez volt az ős pogányság sötét korszaka. — Erre következett a kinyilatkoztatás kora, melyben a személyes, örök, mindenható Isten igazán imádtatott, s ez volt a kereszténység kora.

Pár század óta beállott a legujabb kor, az emberi ész istenítése, vagyis az új pogányság kora, mely a törvényszerűség ős eszméje ellen merénykedik, s annak nyomása alól szabadulást keres. — de nem talál s e miatti bánatában meghalni siet!... Igen, inkább meghalni, összeroskadni az ős törvényszerűség fizikai és erkölcsi nyomása alatt, sem hogy annak kényszerűségét föllismerve, magát alárendelje — ez korunk erkölcsi betegségének, szellemi tévelygésének legfőbb oka, melynek orvoslására megindultak már a

javaslatok, folynak a tanácskozások, készülnek az intézkedések, — s hogy minő eredménynyel végződnek — ez a jövő titka. — Minden attól függ, hogy a szabadság fonséges eszméjét miként értelmezik s hogyan alkalmazzák a gyakorlati életre ugy a törvényhozók, mint a társadalom egyedei.

Mert ha korlátlan szabadosság, feltétlen függetlenség, az igaz, jó és szép ős törvényeinek szabályozó idomáinak megvetése és kigunyolása által akarják a szellemet felszabadítani az anyag kényszerűsége alól, ugy bizonyára nem fognak soha a kereszténység szelleme által annyi áldozat árán létesített valódi szabadság áidásaiban részesülni, hanem igen is a legsúlyosabb rabszolgaság polyp karjaiban nyögni.

„Minő rab az ember, ha pusztán csak állat,
E nyomorú földnek göröngyéhez kötve,
Ha Dante mennyébe lelkével sem szállhat.
Ama csillagokkal rajzó tünde ködbe,
Ha a lánczot falva kell itt elepednem,
És végem ott van, hol siromat megássák,
Főradalmat ütök e gondolat ellen...
Bármit beszéljeteK. Jézus a szabadság.“

Mindszenti.

Korunk mégis feledni látszik, vagy szándékosan nem akarja beismerni azt, hogy valamint a múltban a kereszténység szelleme óvta meg végenyészetétől az emberi társadalmat, ugy a jövőre nézve sem lehet más biztosítéka; mert ha teljesen szakít az evangelium erkölcsi törvényeivel; ha folytonosan tagadja a szellemiség létezését, azt hangoztatván, hogy a mit nem láthat, ne érezhet, nem tapinthat, az nem is létezik; mi egyéb következhetik ebből, mint visszaesés az ős pogányság posványaiiba, melynek már is mutatkoznak keserű nyomölcsei?!

Még nem általános ugyan a kortünet; de nagy terjedelemben halad előre mint óriási rengeteg égése fogván át az egész társadalmat, mely ha minden rétegében lángra gyulad, nem lesz emberi erő annak kioltására! — Tudomány és művészet fogott kezét arra, hogy heroiztratesi emléket állítson maga számára a keresztény tudomány és művészet kétezredes templomának fölépítésével!... Avagy mi egyebet akarhat elérni a tudomány anyagistenítésével és a művészet az érzékiség megdicsőítésével, hanem azt, hogy függetlenítse magát az erkölcs törvényszerűsége alól, s minden keresztényies ellenzék megsemmisítésével az örök anyagot s szemérmetlen művészet alakjait állítsa Krisztus keresztje helyébe?!... Mit jelentenek az újabb szenvedélyistenítő irodalmi termékek meztelen alakokkal czifrázott kiadványai, ha nem azon kor közeledtét, melyben a megromlott római nép végső banchanalláit a halál vására közt unalmas kéjjel járta?!...

Igazán mondja a „kereszténység szelleme“ lánglelkű írója: „Az erkölcsi érzet teljes hiánya okozta, hogy a római könnyen megveti a halált; mit sokan oly oktalanul csodálnak. A romlott népeknél az öngyilkosság napi renden van. — Az oktalan állathoz hasonlónvá lett ember közönyösen veszi a halált, mint az.“ — S a halál harcztát küzdő gladiatorok végkiál-

tása: „Üdvözlégy Czézár! a halálba menők köszöntenek!“ s a mily megható, épen oly aljas kiáltás vala!“ S mit s öljünk a napjainkban annyiszor s oly sokféle alakban ismétlő ős öngyilkossági esetekről, ha nem azt, hogy mindez legszomorítóbb bizonyítéka a kereszténység szellem hiányának s megdöbentető előhírnöke egy közeledő általános erkölcsi hanyatlásnak, melyből egész nemzetekre s a nagy emberi társadalomra nézve nem lehet föltámadás; mert csak egy igaz Megváltó halt meg az egész világért s azt többé nem fogja megtenni!...

„Az ő megjelenése, emberileg szólva, a történelem egyetlen s legnagyobb eseménye; mert az evangelium hirdetése ujítá meg a világ felszínét. Az Emberfia eljövételének pillanata is nagyon figyelemre méltó; valamint korábban még nem volt föltétlenül szükséges; mert a népek ős törvényeik által némileg föntartattak; valamivel későbbben pedig az isteni Messiás már csak a társadalom hajótörése után jelent vol na meg.“ Chateaubriand.

Pillanatig sem lehet tehát kétkednünk abban, hogy az emberi nagy társadalmat a kereszténység szelleme tartotta fön idáig; mert a hirhedt görög-római mivelttség, melyet annyian emlegetnek s bizonyítgatnak az általános társadalmi biztosíték alapjának s az emberi művelődés irányzó vezérszellemének — már magában hordá a megbomlás és enyészett magvát, melyből csak a kereszténység szelleme növeszthetett vértanui szent vérének öntözésével jóféle csemetét.

Vissza tehát a kereszténység szelleméhez, míg van erre idő; míg meg nem lep az új pogányság sötét, hosszú éje, mely után nem fog többé hajnal hasadni számunkra!...

Ismerjük el, hogy valamint az ész nélküli természet a törvényszerűség ős kényszerűsége ellen nem tehet, ugy az ember, mint erkölcsi lény az erkölcsi törvényszerűség s Teremtője iránti kötelezettsége alól magát föl nem oldozhatja a nélkül, hogy ugyanakkor életét is meg ne rontaná, örökre elzárván jövő boldogsága előtt a kaput!...

„Jézus a szabadság. Egyedül ő tudja Letörni lelkemről a nyüzgő bilincset,
Ő a legmagasabb haadás tejutja.
Egyetlen balzsam, míg a világ egy nyílt seb;
Numák és Szólonok törvényi ledölnek,
Hol Jézus nincs, s leszen törvényes a rabság,
A jog rabszolgája a gyilkos erőnek...
Bármit beszéljeteK, Jézus a szabadság.“ M. G.

V. Cs. J.

Jézus menybemenetele és helyéről.*

A feltámadás nagy eseménye után Jézus övéi körében 40 napot eltöltve, miután sokféle módon bebizonyította előttök, hogy valósággal feltámadott; továbbá

* Dr. Schusztter Handbuch zur Biblischen Geschichte nyomán. Megjelent nagyszerű mű Freiburgban (Breisgau) 1878-ban.

Istennek országa, az anyaszentegyház megalapításáról és kormányzásáról a szükségesekeket apostolaival kö-zölte, utóljára a negyvenedik napon megjelent aposto-lainak, kik Jéruzsálemben ép akkor együtt valának. Ez alkalommal szemökre lobbantá hitetlenségöket és szívök keménységét, mivel nem hittek azoknak, kik őt feltámadása után látták. Ugyanis az apostolok nem hittek Magdolnának, az asszonyoknak, az Emmanusba menő két tanítványnak, kik előtt J. megjelent, sőt Ta-más az apostoloknak sem hitt;*) bárha az Üdveztő m-gjövendőlte, hogy sokat fog szenvedni, azután meg-halni és harmadnapra feltámadni. J. ezt még most szemök elé tartá, nem azért, hogy őket hitre indítsa, mivel ez már nem volt szükség, hanem hogy arra em-lékeztesse, mily nyakasok voltak hitetlenségökben, s mily teljesen meggyőzettek a tény valósága felől, azt czélozván, miszerint hitökben megerősedjenek.

Megjelenve így folytatá: „Ezek az igék, melyek szöloztam nektek, midön még veletek valék, hogy be kell teljesedni mindennek, mi írva van Mózes tör-vényében, a prófétákban és a zsoltárookban én felölem. Akkor megnyitá elméjököt, hogy értsék az írásokat, (t. i. azon jövendöléseket, melyek az ó-szövetségben Krisztusról szölanak) és mondá nekik: hogy így van megírva és így kellett Krisztusnak szenvedni és feltá-madni halottaiból harmadnapon és hirdetni az ő ne-vében a megtérést és a bűnök bocsánatát minden nemzetek között, elkezdvén Jéruzsálemtől. Ti pedig tanui vagytok ezeknek. És én elküldöm Atyám ígérétét rátok; ti pedig maradjatok a városban, míg nem fel-ruháztatok erővel a magasságból.“ (Luk. XXIV. 44 – 49. v. ö. Ap. Csel. I. 4.) „Mert János ugyan vízzel ke-keresztelt, ti pedig Sz. Lélekkel fogtok kereszteltetni e néhány nap mulva. Annakokáért, a kik egybegyűltek vala kérdék őt, mondván: Uram! vajjon ez időben ál-lítod-e vissza Izrael országát? (Az apostolok még mindig azon előítéletben voltak, hogy a Messiás or-szága földi és ideiglenes uralkodásra vonatkozik; ezen előítélettől a Sz.-Lélek szabadította meg. Erre utal J. válaszában.) Mondá pedig nekik: Nem tartozik hozzátok tudni az időket vagy alkalmakat, melyeket az Atya önhatalmában rendelt el; hanem venni fogjátok eréjét a felülről rátok jövő Szentléleknek és tanuim lesztek Jéruzsálemben s az egész Judeában és Szamariában és mind a föld végéig.“ (Ap. Csel. I. 6–8.) És mondá nekik: Elmenvén az egész világra, hirdessétek az evan-

*) „Feltámadván pedig reggel a hét első napján, meg-jelenék először Mária Magdolnának, kiből hét ördögöt űzött vala ki. Ez elmenvén, hírül adá azoknak, kik vele voltak, kik szomorkodnak és sirnak vala. A zok hallván, hogy él és látatott tőle, nem hívék. Ezután pedig kettőnek közülök, kik az uton mennek vala a majorba, megjelenék más alakban. Ezek is elmenvén, hírt adának a többieknek, de ezeknek sem hívének.“ (Márk XVI. 9. 13.) Így tehát az apostolokat hiszékenységről nem lehet vádolni. „Tamás pedig . . . nem volt velök, mikor eljött Jézus. Mondák tehát neki a többi tanítványok; Láttuk az Urat. Ő pedig mondá nekik: H-acsak nem látom az ő kezein a szegek liggatását és ujja-mat e szegek helyére nem bocsátom és kezemet az ő oldalába nem bocsátom, nem hiszem.“ (Ján. XX. 24. 25.)

geliumot minden teremtménynek. A ki hiszen és meg-kereszteltetik üdvözül; a ki pedig nem hiszen, elkár-hozik. Azokat pedig, a kik hisznek, ezen jelek követik: Az én nevemben ördögöket űznek ki, új nyelveken szölnak, kígyókat vesznek föl és ha valami halálost isznak, nem árt nekik; a betegekre kezeiket teszik és meggyógyulnak.“ (Márk XVI. 15, 18.)

Jézus ezeket mondva, Bethánia felé kivezeté apos-tolait az Olajfákhegyére.

Az Olajfákhegye Jéruzsálemmel átellenben kelet felé fekszik; a várostól Cedron völgye választja el. Nevét veszi a sok olajfától, mely egykor a gyugoti lejtőn Cedron völgye felé tenyésztetett. Most fű gabona és gyümölcsfák által van benöve. A hegynek három csucs van; nyugat és dél felé nagyon meredek. Az északi csucs neve „Viri Galilaei,“ mert a két angyal, kik az apostolokat megszólitották, a ha-gyomány szerint ezen csucson állottak. A keresztes háboruk idejében e helyen egy syr klastrom állott, mely azonban 1250-ben leromboltatott és most csak alapjának romjaiban szemlélhető. A déli csucs előbbinél jóval alacsonyabb, „b o s z u s á g h e g y é -nek hivatik, mert Salamon pogány nejeinek kedvéért a pogányisteneknek oltárokat emeltetett és azokon áldo-zatokat mutatott bé. A k ö z é p s ő c s u c s, mely leg-magasabb J. menybemenetele gyanánt tiszteltetik. Ez Jéruzsálem felett mintegy 60 mtr., a középtenger felett 120, a holt tenger felett, mely innen hat óra tá-volságra fekszik, 1220 mtr. magasságra van. Innen gyönyörű kilátás van Jéruzsálemre, főkép a lehérmár-vánnyal bevont templomterre, mely hólepel gyanánt csillog fel a hegyre. Kiválóan szép kilátást nyújt a látszólag közellevő holttengerre, továbbá Jericho sík-ságára, a Jordánra és Köves-Arábia hegyeire, ugy a körülötte levő sok falu-, templom-, zárda-, várak és om-ladékokra.

Jézus beszédét bevégezve, övéit az Olajfákhegyé-nek jelzett középső csucsára vezette és „szemök láttá-ra (miután kiterjesztett kezekkel megáldotta) felemel-kedék és a felhő befogadá őt szemek elől.“ (Ap. Csel. I. 9.) Sz. Lukács evangéliumában így írja le: „Kivivé őket végre Bethániába és felemelé kezeit, megáldá őket. És lön mikor őket megáldotta, elválék tőlök és menybeviteték.“ XXIV. 50. 51.) Sz. Márk pedig: „Az Ur Jézus tehát, miután szólott nekik, fölveteték meny-be és ül Istennek jobbjá felől.“ (16–19.) „Midön — az apostolok — nézték őt, az égbemenőt, imé két férfiú (János szerint két angyal XX. 12.) álla melléjök fehér ruhában, kik mondák is: Galileai férfiak! mit állotok az égbe nézvén? Ez a Jézus, ki felvetetett tőletek az égbe, ugy jó majd el, a mint láttátok őt az égbe men-ni. Akkor visszatérének Jéruzsálembe a hegyről, mely Olajfákhegyének hivatik, mely Jéruzsálem mel-lett vagyon egy szombatnap járó földre.“ (Ap. Csel. I. 9–12). Az evangéliumban Sz. Lukács így szöli: „És ök imádvá visszatérének Jéruzsálembe nagy öröm-mel.“ (XXIV. 52.)

A keresztyének J. menybemenetelének helyére már az első századokban zarándokoltak, és megtekint-tették lábnyomait. Eusebius szerint már Konstantin

vagy tán inkább anyja Helena J. lábnyomai fölé egy basilikát emeltetett, s így a zsolttáros azon szavai is: „Imádják azon helyen, hol lábai állottak“ (131. 7.) beteljesültek. A templom közepében a lábnyomok körül földél nélkül egy kápolna emeltetett. A kápolna talaja nem padoltatott be, hogy a lábnyomok sértetlenül maradjanak. A perzsák 614-ben e templomot feldúlták. Modestus püspök újból felépíttette és pedig egész rotunda alakulag. Arkulf 690 körül a szentföldet meglátogatván, az akkori menybemeneteli templomot körben épített hármás földött oszlopsorból állónak találta: ennek közepén nyit tér volt, mely J. lábnyomait zárta körül. E tér keleti oldalán kis földél által védett oltár állott. A nyugati oldalon volt 8 üvegablak, melyeknek belől 8 függő lámpa felelt meg. Ezek a lábnyomok felett álló nagy lámpával az ablakokon oly fényt terjesztettek szét, hogy éjjel nemcsak az olajfák hegyének nyugati oldala, hanem a város közelebb eső része is megvilágított. Menybemenetel ünnepének évfordulóján számtalan lámpa világított, úgy, hogy a hegy oly formán nézett ki, mintha meggyult volna.

A keresztes vitézek a templomot egészen újból építették, nyolczszög alakban, melynek átmérője 34 mtrt tett. Közepében emelkedék hasonlóan nyolczszög alakú kupolás kápolna 8 támoszlop és bennebb ugyanannyi támoszloppal ellátva; ennek átmérője 6 $\frac{1}{2}$ mtr. De Saladin csapatai e szép körépületet 1187-ben lerombolták, a belső kápolnát pedig moschévá alakították. A körépület azóta nem építtetett fel. A kápolnát többször kijavították, főkép az 1834-ki földrengés után az örmények; a kijavítás a régi alapokon történt, de oly tökéletlenül, hogy a nyolcz szög oldalai is egyenetlenekké váltak. A külső oszlopok közti szabad tér is befalaztatott. A nyugati oldalon e templom szép homlokzattal birt. E helyen most a templomba egy faajtó vezet be és a kápolna csak négy kis ablak által nyeri a világosságot, melyek a kupola alatt vannak. A nyugati oldalon a kápolnában mutogatnak egy sötét színű követ, melyen 3 ujj mélységű lábnyom látható; ezt Krisztus lábnyomának tartják. Ez azonban a zarándokok folytonos csókolgatása, az olvasók és gyűrűk surlódása folytán elvászott. A sarok délkeletre, a lábujjak északnyugatra — tehát Európa felé — vannak fordulva. A lábnyom oltalmul kis falazattal van körülvéve és őrizete egy Santon-ra (török barát) bízva

Menybemenetel ünnepén a katolikusok a szt. Misét a moschéban hordozható oltáron végzik, természetesen az előirt tisztítási szertartások előre bocsátása után. A szakadárók, örmények, koptok és jakobitai syrok sátrakban miséznek, melyeket a templomtól jó távolban ütnek fel.

Figyelmet érdemelnek még a mennybemeneteli templom közelében levő épületek is. A templomtól mintegy 150 lépésre délnyugat felé van az Apostolok templomának romja. Credo templomának is hivatik, mert a hagyomány szerint az apostolok, mielőtt a világon szétesztlottak volna, tanításuk alapjául az apostoli hitvallást itt foglalták össze, olyformán, hogy a 12 apostol mindegyike egy-egy cikket jegy-

zett fel.*) A templom egykor 12 fülkéből állott, melyek ives oszloppzattal készültek. Most csak az északi részen van még két barlangalaku 20 lépés hosszú boltíves fülke.

Nyugatra mintegy 200 lépésnyire van a Pater noster templom, mely azt a helyet jelöli, hol az Üdvezítő tanítványait a Miatyánkra tanította. Közvetlenül délre van Holda próféta asszony sírja. A keresztnyek e helyet úgy tisztelik, mint sz. Pelagia**) sírját. Az apostolok templomától délre van a próféta sírja.

Szaóó István.

TARCSA.

A z ü v e g e m b e r k e.

Irtá: Mylius Otfriid.

Szabadon fordította: Dr. Fülöp Adorján.

II.

(Folytatás.)

„Na csak lássa az ember!“ mondá egy asztalos legény, „mi az ördögnek ül ott ölbe tett kézzel a helyett, hogy vizes lepedővel borítaná be a meggyult falat?“

„Nem csodálkozom,“ mondá egy másik asztalos legény, „ha a szegény sóbálványnya változott volna, mint Lóth felesége. Mit csinálnál te, ha ily palotád égne le?“

„Semmit pajtás; azt mondanám: gyöngyház, ha leszakad lesz más! béke a kunyhóban és tűz a palotának! azt mondanám!“ S erre a goromba úgy megüté a házikó gyenge padlását, hogy ropogva szakadt be.

„Ficzkó!“ kiáltá egy hang e pillanatban, s egy erős kar megragadván, az átellenes falnak dobá. „Szemtelen ficzkók!“ kiáltá Wurmholz kereskedő a két legényre; „nem szégyenlitek e szegény férfiúval ijedségében is gunyolódni? Naplopó suhanczok, kik még arra sem vagytok érdemesek, hogy e férfiúnak vizet nyujtsatok: ne tudjátok felfogni, mit tesz apának lenni s gyermekeiért aggódni. Másképp nyelveken akadt volna a durva guny, s nem bántottátok volna azt, mivel a szegény ember ezen szent estén gyermekeit megörvendeztetni akará?“

*) A bécsi császári könyvtárban egy kézirat őriztetik, melyen az első cikk Péternek; a második Andrásnak; a harmadik az öregebb Jakabnak; a negyedik Jánosnak; az ötödik Tamásnak; a hatodik ifj. Jakabnak; a hetedik Fülöpnek; a nyolczadik Bertalannak; a kilencedik Máténak; a tízedik Simonnak; a tizenegyedik Tádénak; a tizenkettődik Mátyásnak tulajdonítatik. Azonban ez inkább mondaseri.

**) 454-ben sz. Nonnus, edessai püspök imádsága által térített meg és egy sziklaüregbe zárkozva szigorú életet élt.

A két legény gunyosan nevette s midőn az első, ki megrögzött gazember vala, folytatni akará gunyjait, a kereskedő intett a többieknek s egy pillanat alatt ki lönek dobva a szobából! Ezután a többieket is távozásra kérte, mivel jelenlétök ijeszté meg a szabót, egyszersmind fölvilágosítá őket, hogy a tűzkiáltás csak a vak nagyanya tévedéséből eredt. „De kérek is szépen, emberek,” mondá, „ne vigyétek el a hirt, nehogy a szegény mesternek a kár mellett még egyéb kellemetlenségei is legyenek a rendőrséggel!”

„Jól van, jól!” mondák az összegyűltek: nem vagyunk mi a rendőség kémei, s tőlünk ugyan nem tudja meg senki! — és eltávoznak. Csak Wurmholz ur és kádárja, egy élte javában levő férfiú maradának ott.

„Térjen magához, jó ember!” mondá a kereskedő; hisz egész testében reszket a félelemtől. A veszteség csekély ahhoz képest a mekkora lehetett volna: hállát kell adnunk az Istennek, hogy ily kimenetele lön a dolognak.

„Igen, Istennek valóban hállát kell ezért adnunk!” mondá Tóbiás, és a két legifjabb gyermeket térdeire emelé s édesen ölelé keblére őket. A veszteség nagyobb, sőt kipótólhatlan lett volna, ha csak egy is elveszett volna közületek, kis csemetéim.”

De mit is tudá tenni, hogy a tűz épen szobájában ütött ki? kérdé Wurmholz ur. „Talán a kályha?”...

A kádár e perczben a kályhára tevő kezét s fejét tagadólag rázá. „Én különben gondolom, miként történhetett az eset — sugá Wurmholz fülébe a kádár — de a szabóból azt nem lehet kivájni. E szegény férfiú annyira nyomott helyzetben van, hogy mintegy összerázkodik, ha előkelővel kell szóba állania! Ha megengedi, szóba állok vele, nekem könnyebben megvallja!”

A kereskedő igenlőleg intett s aztán Tóbiáshoz fordult. „Sajnálom, jó ember, hogy gyermekeinek ma a karácsonyi örömeiket nélkülözniök kell,” mondá, „de ha magáért, vagy gyermekeiért valamit tehetek, számitszon reám; én örömet segitem; egyelőre is fogadjja el e csekélységet és felejtse a kiállott fájdalmat!”

„A jó Isten fizesse vissza ezerszeresen!” dadogá a szabó, midőn a kereskedő egy forintot nyomott a markába; de a kereskedő hirtelen elhagyá a szabót, nem is akarva hallani a köszönetet. — „Oh mily jó, mily derék ur!” mondá Tóbiás; „én vagyok az oka, hogy majdnem porrá' é indene, s mégis jól bánik velem, s még meg is ajándékoz gem, a könnyelmű kártevőt!”

„Te egy kártevő volnál, komám?” mondá a kádár, „Eh! Nem vagy eszednél! Nem épen az előbb látalak-e Frigyeszel hazajöni, a mikor már az öreg javvé székelt? Hisz nem is voltál ide haza?”

„Ép azért történt a szerencsétlenség,” válaszolá Tóbiás; „mert ha itthon vagyok, nem üt ki a tűz. Mi óvatosan bánunk a gyertyával és tüzzel...”

„És takarékosan! a mint veszem észre,” mondá a kádár. „Hisz kályhádhoz lehetne fagyni, s gyertyát, lámpást sem gyújtál még, jóllehet már két órája, hogy besötétedett.”

A lámpa a kis házban fekszik feldöntve s valószínű, hogy innen eredt a gyulás is!” mondá Frigyes, előbujva a papír-házból. „Ti tettétek ezt gyermekek?”

A kicsinyek s a vak nagyanya vallomásai végre kiderítették, hogy a szegény gyermekek a dermesztő hidegben és fütetlen szobában a papírból összetakolt kis örházikóba zsugorogtak össze, betakarva magokat kevés ágyneműjökkel, mialatt a nagyanya serényen fonogatott. Később Antalka, ki mindig pajkosabb volt meggyújtá a lámpát s bevívé a kis örházba, mert a nagyanyának dolgához nem kelle világosság; a lámpa lángja meggyújtá a papírt, és nem sok hiányzott, hogy a takaróul használt párnák és paplanok is meggyuladjanak, s ekkor bizony a gyermekek is elpusztultak volna a füstben vagy a tűzben.

„Ej, ej, komám!” mondá a kádár, „hogy is hagyhatni ily iszonyu hidegben a gyermekeket fütetlen szobában? Nézd csak, mily kékek s fagyosak e kis boldogtalanok arczái s kezei!”

A szabó vállait vonogató. „Nem csoda!” mondá, „a reggeli kávé kivül, nem ettek még ma egyebet, s egyetlen tüzre való szálkánk sem volt a háznál, hogy bár kevés levest főzhettünk volna. De Antalka azonnal menjen egy mázsa fáért, mert az a jó Wurmholz ur adott egy forintot!”

„Hogyan, koma? nincs fa a háznál és te még csak rám sem gondolál?” mondá a kádár szemrehányóan. „Van nekem fám elég ládák, hordók- s abroncsokból, s inkább magam fáztam volna, semhogy ezek a kis teremtések fagyoskodjanak... Te még mindig a régi vagy, félénk egyfelől, és büszke másfelől. Nem is érdemled meg, hogy jó barátaid legyenek, te... te boldogtalan, te...”

„Ne vedd rosz néven Miklós!” mondá megilletődve s megzavarodva a szabó, „még ma este pénzt kell vala kapnom. E játékszer a Móhrné kis fia számára készül; ha tíz órakor haza vihettem volna, hat forintot kaptam volna érte; azonban egy reményem újra meghiusult — már nem készíthetem el.”

A kádár most már mindent meg akar tudni öreg barátja körülményeiről. S így sok olyasnak jöve nyomára a szegény szabó házi viszonyait illetőleg, a mi mély fájdalmakat okoz szívében; hogy t. i. már havak óta egy haláleset-jelentést sem bíztak rá, mert ruhái szegényesek é lopottak feleségének és anyósának betegsége kényszeríté más szolgálatairól is lemondani, hogy őket ápolhassa; Lenkának, legidősebb leányának egy varrónőnél szerzett husz krajczár csekély napidija, s az ő egyházi-fizetése valának az egyedüli források a legcsikorgóbb tél kezdetén a számos tagból álló család számára. Az a kevés pénz, mit a gazdag serfőzónétől kellett volna kapnia, volt egyetlen reménye a sokat szenvedettnek; felesége, bár még gyöngéledék, mégis kiment a karácsonyi ünnepekre szobákat surolni, hogy ő is szerezhessen valamit. Grimsel asszony pedig, egy gyümölcsárusnő, ki fölöttök lakik egy padlásszobában, a kis Josephát, a szabó második leánykáját segítségül vivé el, mert mára nagy vásárra volt kilátása; az apának a templomba kelle mennie. S

y történt, hogy a kicsinyek kellő felügyelet nélkül maradának.

A kádár szokatlanul hallgataggá lön s gondolataiba merüle el, a mint Tóbiás beszédét elvégezte. A toronyóra épen hetet ütött. — „Hét óra!” mormogá Dalem, „és tizkor ismét templomba kell mennem az éjjeli misére! Hogyan lehetek így készen! A tűz és az asztalos goromba útése egész heti munkámat semmivé tevő, s ha Móhrnét cserben hagyom: akkor, akkor... képes lesz megtenni a mivel fenyegetett... kiüz házából!”

„Azt bizonyára nem teszi, édes apuskám!” mondá Frigyes vigasztalóan. „Csak a szája mondta, de a szíve nem gondolta! S azután meg ő is keresztény, s ha megtudja a történeteket, megnyugszik abban, hogy holnap korán reggel vigye haza az őrházacska! Én el is megyek, elbeszéltem, megkérem szépen s nekem szegény gyermekeknek bizonyára nem fogja megtagadni!”

„Ah, jó Frigyeském, hallhatád, mit mondt, s mint bosszankodék, midőn azt a sok szépet neked is megmutogattam,” válaszolá Tóbiás. „Nem fog rád hallgatni, mert mit egyszer a gazdagok fejökbe vesznek, azt onnan egy könnyen...”

„Ne vétkezzél, édes apuskám!” mondá Frigyes. „Ha még az a jó Kati is segít könyörögni, hogy ne engedne akkor? Ha már megjáróm, apuskám, s jó hírrel térek vissza, az egész éjen át dolgozhatunk s még korán reggel megkaphatja a kedves Lipótka az őrházacska!”

„Ugy beszélsz, mint gyermek észszel tudsz,” szolt Dalem, „Vége van, nem lehetünk készen. Táblapapírom sincs több; sem fám, sem festékem, sem olajom, sem pedig enyvem. S honnan szerezzem meg mind ezeket? S mikor szárad meg az egész?”

„Na legyen már vége, Tóbiás!” mondá türelmetlenül a kádár. „Ne szégyenitted meg magad kislelkűséged miatt gyermekeddel. Nyujtsd kezedet Frigyes, te derék fiu vagy; én megígérem, hogy az őrházacska készen lesz és Móhrnét is ki lesz elégítve. Te csak maradj itt, merd föl a földről az olajat és gyujts világot! Móhrnéhoz nem kell menned, akkor is elég jókor lesz, ha látjuk, hogy semmikép sem lehetünk készen!” S ezzel elővéve a mérvezzőt, megméré a kis házikó szélét, hosszát, magasságát s jászándéku furfangjával bolintva, vevé lámpását és eltávozék.

Frigyes apjához közeledék és vigasztaló szavaival igyekvék felderíteni, de nagyon sokáig, hasztalanmaradt kísérlete. Éhség, gond és nélkülözések megviselik az embert. Tóbiás pedig sem lélekben, sem testben nem vala óriás, csak hitében volt erős, és ezt tudta Frigyes is. „Ne essék kétségbe, apuskám édes,” mondá végre Frigyes; „hisz oly sokszor említé, hogy a jó Isten még ennél nagyobb veszedelemből is mentette meg s épen azért ma sem fog minket elhagyni. Ah, mint könnyül szívem, ha meggondolom, hogy Isten keze vezérlé utunkba e gazdag asszonyt. Mondja csak meg apus, mi lett volt a szegény gyermekekből, ha még két három utcát bekoborlunk, s ha az asszonyság veszedésével haza nem küld? A tűz kiütött volna

egészen, és még kevesebbünk lenne, mint van; és nem tudnók hova hajtsuk le fejünket; a szegény gyermekek halva lennének, és nekünk sem lett volna senki jó barátunk, mivel miattunk igen sokan jutottak volna tönkre. Borzadok, ha csak rá is gondolok, hogy mily könnyen éghetett volna oda nagyanyám s a két kis leány is, s akkor talán még apust fogságba is hurcolják s a mikor anyám, Lenke és Joséfa haza jönnek, nem lesz ágy, hová lefeküdjének, nem lesz kis öcscsük, nem kis nővérük többé. No, apuskám, vallja meg, nem kell-e szívünkben hálát adni az Istennek?”

A szabónak köny lepé el arcát, a gyermek ily nyilatkozatát hallván; s a nagyanye is a kemence mögött összekulcsolá kezeit s úgy sira. „Miklósnak igaz a van,” mondá végre Dalem; „te megszegyenitél kislelkűségemben! Most már újra derült vagyok s kétszerezett szorgalommal fogok dolgozni!” Erre elkezdet a szobában rendezgetni; de szegény feje nem tudta mit tettek kezei. Frigyes pedig megfogá a nagyanya körül csuszkáló két kis gyereket s anyja ágyába vivé, hol a Katitói ajándékul kapott kalácsból adva nekik, sok más szép dolgokat ígérve nekik, ha csendes lesznek, míg anyjok haza tér, és elbeszélé nekik azt a sok szép dolgot, melyekkel az angyal a jögyermekket szokta megajándékozni. Nem sokára el is aluvának a gyermekek, és a meleg ágyban feledve lön az éhség.

„H I késik oly soká az az Antal?” mondá az apa. „Szeretné elküldeni a gombkötőhöz a huszáröltözetre szükséges ezüst zsinor- és paszomántért. Most már magának kell mennem.”

„Antalka fél a veréstől, mert az egésznek ő volt az oka,” mondá Frigyes; „de ugy-e apám, nem veri meg? A félelem ugy is megrettenté a rossz fiut.”

Tóbiás ezt megígérve eltávozott, és Frigyes a szobát szedé rendbe, midőn is a kemenczében pattogást és ropogást hallott, mintha csak tüzdudulása lett volna. S valóban, a mint kitekinté, lángolt s lobogott benne a forgács meg e deszkadarab; mellette meg egy rakás tuskó vala s egy nagy fazék a szögletben; a kíváncsiság megtekinteté vele, s ime tele volt burgonyával.

„Nagymama rákott tüzet?” kiálta a félig süket öreg asszonyra, ki a pattogást és ropogást nem hallotta.

„Tüzet?... hova tüzet?” kérdé; „semmiből rakjak tüzet? Bár csak rá rakhatnám vén csontjaimat, hogy a tiéd kiegyenesednének tőle, s hogy mindig melegeitek legyen! Ugy is csak terhetekre vagyok én!”

„Oh hallgasson, édes nagyanyám! hogy is beszélhet így! — Akkor bizonyosan Miklós tett tüzet.

„Igen, ő tette, Frigyes!” mondá a kádár, ki épen akkor szedé be, egy kosárban gyalut, enyverspernyőt, csavarszorítót, vésőt, fűrészét és több más szerszámot hozta magával: mögötte meg Antal jött egy kosár fával. „Én ugyan izzadok a munkában, de azért a szobában is melegnek kell lenni, hogy a festék megszáradjon!” mondá ő. „E szegény papírházat tüze tesz szük, mert az éjszaka ugy sem foltozhatnók meg. De nekem van egy jó nagy könnyü nyárfaládám, ebbe

vágunk majd ajtót s ablakokat; ráragasztjuk amannak üvegtábláit, rátesszük a fedelét is, s ha tizenegy órára a legcsinosabb órház készen nem lesz, hát akármilyenek. Szedd le te Frigyes az ablakokat, én pedig a fedelet veszem le, míg Antal addig felhordja a szükséges eszközfát.“

(Folyt. köv.)

Kisebb közlemények.

— „Honorem cui honorem.“ Rom. 13. 7. Brassó, május 2-án. Tudósításom homlokzatára a nemzetek apostolának idézett meghagyását nem holmi czifra szólamképen tüztém föl, hanem oda irtam, mivel az esemény, melyet közzélni szándékszom, olyan, hogy az minden tekintetben mindenki előtt kivivta magának a tiszteletet.

A brassói rom. kath. főgymnasium ifjusága május 1-én a Nro I. vendéglő diszes nagytermében estéli 8 – 11 óra között igen tekintélyes közönség előtt tartotta harmadik nyilvános hangversenyét a műsorozat szerint következő szép sikerrel

1. Van der Sloot induló Hornytól, igen sikerülten játszotta a tanuló ifjuság.

2. A vadász bucsuja Mendelssohntól, jól énekelt az ifjuság férfi kara.

3. Nagy ábránd Umlauftól. Három cziterán szépen játszották Winanck Antal ur, Lutoris Friderika és Tikács L. kisasszonyok.

4. Polka mazur Eberttől, pompásan előadva az ifjuság zenekara által.

5. Európa kibontakozása a középkorból, művelődési értekezés Balogh Tamás főgymnasiumi tanártól készítve és felolvasva.

6. Hymnus Mendelssohntól, meghatóan énekelve az ifjuság vegyes énekkara által.

7. Ábránd és változatok, Hajdu Józseftől vonó négyes az ifjuság zene kara által igen kedvesen játszva.

8. An die untergehende Sonne Schubert Ferencztől. Dal, zongora kísérettel igen jelesen énekelve Neuber Otmár helybeli énektanár és karnagy által.

9. A tavasz Essertől, az ifjuság vegyes kara által remekül énekelve.

10. Gaudeamus. Egyveleg, összeállította Tresolahoy József zenetanár, kitünően játszotta az ifjuság zenekara.

Hogy tapsvihar zugott, hogy ujrázás történt és hogy a fiatalság mind ezen méltóan kiérdemelt kitüntetés daczára sem hágyta magát elkapadni — hanem igen illedelmesen viselte magát: ezt nem írom; ezt mindenki megmondhatja.

A gymnasium szép reményekre jogosító ifjusága valóban megmutatta, hogy komoly tanulmányainak pontos elvégzése mellett mennyire képes még a romlatlan ifju erő. Mert akár a zene, akár az ének korunkban nagyon művelt mezejét tekintjük: a tanuló ifjuság mindkettőben oly kitünő ügyességet fejtett ki, a minőt csak avatottak képesek felmutatni. Remekeltek. Dicséret a tanuló ifjaknak, hogy ily szépen képzik magukat. Tisztelet a karvezető uraknak, hogy oly lelkiismeretesen járnak el teendőikben. — Hála az igazgató urnak,

hogy a fiatal nemzedéknek előhaladását oly önfeláldozóan szíven hordja.

A tiszta jövedelem száz tizen nyolcz forint és ötven krajczár.

Az eddigi jövedelmek és szives adakozásokból már egy igen csinos és finom szerkezetű zongora van a zenezertár számára 360 forintot beszerelve. — Isten velünk.

— Szabályrendelet a polgári iskola hat osztályát jó sikerrel végzett ifjaknak mely állami hivatali állomásokra való alkalmazhatása tárgyában. (1240. M. E. szám.) A m. kir. minisztertanácsnak folyó évi apr. hó 8-án kelt határozata értelmében, a polgári iskola hat osztályát jó sikerrel végzett ifjak ezentúl a következő hivatalokban alkalmazhatók, ú. m.: a központi, a törvényszéki- és a megyei kezelési (segédhivatali) hivatali állomásokra, továbbá az adóhivatali, vámhivatali, fogyasztási, adóhivatali, a pénzügy- és adóörsegi-, dohánybeváltási, gyártási és eladási-, a lottó, a bélyegző- és a sóhivatali szolgáltatokra; a nem kincstárilag kezelt postahivataloknál postakiadói és távirókezelői állomásokra; végül a vasuti kezelési hivatalokban.

A számvéveségi és pénztári szakokban való alkalmazhatásra nézve azonban jövőre is 8 gymnasiumi osztály vagy felső reáliskolai tanfolyam elvégzése és az érettségi vizsga letétele szigoruan megkívánandó. Kelt Budapesten, 1880. évi május hó 4-én. Tisza Kálmán s. k.

— A Szent-László Társulat igazgató választmányának f. hó 8-ikán Schlauch Lőrincz szathmári püspök ur ő méltósága elnökölete alatt tartott ülésében fölolvastatott XIII. LEO pápa ő Szentsége válaszevele, melyben a társulat közgyűléséből hozzá intézett feliratban kifejezett hódolatért és a felajánlt szeretetadományért köszönetét nyilvánítva, s a társulatnak az iskolák és templomok segélyzését czélzó feladatát elismerő, meleg szavakban méltányolva, a társulat összes tagjainak apostoli áldását küldi. A választmány a pápa ő Szentségének ezen választást hódoló tisztelettel fogadta, s az egyház fejéhez való rendithetlen ragaszkodásának és hűségének jegyzőkönyvben is kifejezést adni határozta. — Néhai Máczy Imre főesperes szentpéteri plebános a társulatnak 10 forintot hagyományozott. — A segélyzések vételéről érkezett elismervények bemutatása után olvastatott a pénztári kimutatás. A társulat alapítványi tőkéi tesznek készpénzben: 17,614 frt 7 krt. értékpapirokban: 21,250 frtot. — Megszavattak a következő segélyadományok: A pesti szent-ferenczrendi zárdának harang-átöntési költségekre 25 frt, a vásznoki r. kath. hitközségnek iskolaépítésre 50 frt. — A társulati Szent-László-ünnepély június 27-ikén a pesti szent-ferencz-rendiek templomában reggeli 8 órakor szent misével s alkalmi szent beszéddel fog megtartatni. A jegyzőkönyv hitelesítésére Bornemisza Antal kir. táblai bíró és Szabó Béla földbirtokos, választmányi tagok kéretnek föl.

A napi események köréből.

— **Nagyszerű adományozás.** S ó m o g y i Károly esztergomi kanonok 60,000 dbból álló s közel 150,000 frtot érő könyvtárát Szegedvárosának adományozta. azon igérettel, hogy a könyvtár föntartására s gyarapítására évenként még 1000 frtot ad; de azon föltétellel, hogy a város a könyvtár elhelyezéséről és kezeléséről gondoskodik, s a maga részéről is legalább 1000 frtot áldozzon a könyvtár gyarapítására.

— **Tanképesítési vizsgálatok.** A csik-somlyói rom. kath. tanítóképezdének ez évben következő sorban és napokon tartatnak meg a tanképesítési vizsgálatok: a) Írásbeli gyakorlatok tartatnak június 9, 10, 11, 12 és 14-én. b) Szóbeli vizsgálatok június 21, 22 és 23-dikán.

— A budapesti egyetem idei május 13-án tartandó évforduló ünnepe alkalmából R u d o l f trónörökös ő fensége a budapesti egyetem díztudorának következő oklevele olvastatik fel:

„Nos Rector et Alma ac celeberrima regia scientiarum Universitas Hungarica Budapestiensis, Lecturis salutem!

Quum Serenissimus ac Doctissimus Dominus Rudolphus Habsburgó Lothringicus, caesareus archidux, regius princeps, imperii austriaci et regni Hungarii heres, Academiae tam Vindobonensis quam Hungaricae socius de scientiis ad ordinem philosophiarum pertinentibus edito etiam typis opere praeclare meruisset, eundem Serenissimum ac Doctissimum Dominum Archiducem ad imperii regni que heredem saecularia restauratae hujus Universitatis solemnia celebrante Philosophie Doctorem honoris causa creavimus, pronunciamus et declaravimus. In quorum fidem diploma hoc majore Universitatis sigillo munitum et consuetis subscriptionibus roboratum praefato Serenissimo ac Doctissimo Domino dari curavimus.

Budapestini in Hungaria die decima tertia Mensis Maii anno Domini millesimo octingentesimo octagesimo.

— **Halálesetek.** A hegyaljai esperes-kerületi papság szomorú szívvel jelenti feledhetlen bajtársának tisztelendő Molnár Mihály, borbándi plébánosnak, élte 63-ik, áldozársága 38 ik évében, folyó év május hó 12-én esti 9 óraker szívszéllhűdés következtében hirtelen történt gyászos kimúltát.

Nemcsak a kerület, de az egész erdélyi egyház-megye ő benne buzgó papot, önfeláldozó kötelesség-teljesítőt, s páratlan hazafit veszített el.

Hült tetemei 14-én reggel 9 óraker fognak a rom. kath. egyház-kerítésében örök nyugalomra helyezettetni, s ugyanakkor fog lelkeért az engesztelő áldozat is bemutatattani. Az örök világosság fényeskedjék neki!

— **Kerekes Pál** gör. kath. lelkész s a gyulafehérvári rom. kath. gymnasiumnál a román nyelvnek ügybuzgó tanára folyó május hó 7-én, életének 60-dik.

tanárkodásának 22-ik évében elhalálozott. Az örök világosság fényeskedjék neki!

— **Figyelmeztetés.** Minthogy már az 1880. év második negyedébe léptünk s különben is a lap kiállítása jelentékeny összegeket igényel, melyeket a tagdíjakból s előfizetési pénzekből kell fedeznünk, tisztelettel kérjük az előfizetőket, hogy előfizetéseiket megújítani; a társulati tagokat, hogy tagdíjaikat befizetni s a kath. szellemű irodalom barátait, hogy a társulatnak új tagokat szerezni sziveskedjenek. Az alapítótagok semmit sem tartoznak fizetni. A pártolótagok 1880-ra 5 frtot, a rendes működő tagok 2 frtot tartoznak fizetni.

Előfizetési összegek: egészévre 4 frt, félévre 2 frt, évnegyedre 1 frt o. é.

Mind a tagdíjak, mind pedig az előfizetési pénzek „Az erdélyi rom. kath. irodalmi társulat pénztárának Gyula-Fehérvárt a várban” czimen küldendők.

— **A középtanodai törvényjavaslatnak** igazán mostoha sorsa van. Május 8-án azt határozta volt a képviselőház, hogy a törvényjavaslatot napi rendre tűzi ki s az osztályok mellőzésével tárgyalja; május 11-én azonban Madarász József indítványára azon okból, hogy a pártok még nincsenek túl a javaslat általános tárgyalásán, 72 szavazattal 62 ellen a napirendről levette. Talán meg is érdemli sorsát, mert sok olyant foglal magában, mit még jobban meg kell fontolni s módosítani. Ilyen például azon §. is, melyért a magyar országi tanítórendek főnökei fölszóltak, s melyet a közoktatásügyi bizottság így szövegezett: „A szerzetes rendek az általuk ellátott intézetekben maguk alkalmazzák az igazgatót és tanerőket, de az alább (26. §.) föllíltott követelmények rájuk nézve is kötelezők, valamint az igazgató és a tanerők alkalmazása és változtatása csak a miniszter jóváhagyásával történhetik.

— **Alsó Fehérmegye** bizottsága május 13-án rendes tavaszi közgyűlést tartott, mely az üresedésben levő árvaszéki elnöki állomást is választás útján betöltötte. Árvaszéki elnöknek Török Antal eddigi helyettes elnök Czirla Mihály, gy.-fehérvári helyettes polgármesterrel szemben 13 szótöbbséggel megválasztott.

— **A pesti központi növendékpapság** magyar egyház-irodalmi iskolájának czéljaira Dr. Fraknói Vilmos apátkanonok 100 frt pályadíjat tűzött volt ki. Ezen díjat ez évben Tóthfalusy Béla az egyház-irodalmi iskola jelenlegi elnöke nyerte el. Dr. Fraknói Vilmos önga a 100 frt pályadíjat a következő évekre is följánlotta, ugyszintén a nagy-váradi papnövelde egyház-irodalmi iskolája részére is 20 frt pályadíjt tűzött ki.

— **Az irodalmi társulat** pénztárának 1880-ra tagdíjakat fizettek. És pedig: a) pártolási 5 frtot Bubics Zsigmond prépos kanonok, Nagyvárad. Nagy Lajos t. kanonok, Csik-Szt.-György. Csató Ferencz pleb. Tövis. Dr. Mohay Sándor ügyvéd, Gyula-fehérvár. — b) Rendes tagsági díjt: Bándi Vazul gymn. tanár, Sz.-Udvarhely.

Kiadja: Az erdélyi rom. kath. irodalmi társulat. Szerkesztőbizottság. Felelős szerkesztő: BIRÓ BÉLA. Szerkesztőtársak. BALOGH IGNÁCZ, CSERNI BÉLA, CSISZÉR JÁNOS, Dr. TÓDOR JÓZSEF.